

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water

DATUM	9 juli 2013	REFERENTIE	
ONS NUMMER	80E652BB	DOORKIESNUMMER	3068
NUMMER PS	2013RGW85	E-MAILADRES	caroline.bugter@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE			

Onderwerp Statenbrief:

Unesco nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) versus project Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis en rapportage Heritage Impact Assessment.

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding

Het Rijk neemt in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte verantwoordelijkheid voor erfgoed van nationaal belang, waaronder wordt begrepen het UNESCO-werelderfgoed (inclusief de voorlopige lijst). In het besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) draagt het Rijk de provincies op dit erfgoed van nationaal belang in hun ruimtelijke verordeningen te borgen. De provincie Utrecht heeft dat reeds gedaan en heeft in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en in de Cultuurnota aangegeven de UNESCO-ambitie te ondersteunen. Zowel voor Rijk als Provincie geldt behoud door ontwikkeling als uitgangspunt: ontwikkelingen zijn mogelijk mits deze de aan de uitzonderlijke universele waarden verbonden kernkwaliteiten behouden of versterken. In 2012 is door UNESCO een nieuwe richtlijn uitbracht (HIA) om de aantasting van werelderfgoed te meten. Dit was aanleiding voor de Enveloppecommissie Linieland en de RCE om opdracht te geven tot een HIA door een onafhankelijk bureau, om te toetsen of het project Lekkanaal/ 3^e kolk Beatrixsluis, de UNESCO-nominatie niet in gevaar brengt. Dit onderzoek is uitgevoerd met instemming van de stuurgroep Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis en heeft in Nederland nog niet eerder plaatsgevonden. De uitkomst van het HIA wijst uit dat gesproken kan worden van een substantiële aantasting van de cultuurhistorische waarde. De rapportage van het HIA wordt 12 juli 2013 ter besluitvorming voorgelegd aan de stuurgroep Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis waarbij specifiek voor dit onderwerp de voorzitter van de EC Linieland en de RCE aansluiten. In deze stuurgroep zullen ook besluiten worden genomen over nadere uitwerking van de voorgestelde oplossingsrichtingen om de aantasting te verminderen. Voor UNESCO is het van belang gedegen en transparante besluiten te nemen over de planvorming in relatie tot de beoogde nominatie. Inhoudelijk is het nodig reële oplossingsrichtingen nader te verkennen die aantasting van de universele waarden van de NHW kunnen verminderen en procesmatig gaat het om het uitzetten van een strategie voor de nominatie, waar de HIA een onderdeel van vormt. Voor de Provincie is het belangrijk een strategie voor de toekomst te kiezen waarbij behoud door ontwikkeling uitgangspunt blijft. Voorkomen moet worden dat van het project lekkkanaal/3^e kolk Beatrixsluis precedentwerking uitgaat waardoor iedere toekomstige ontwikkeling op of nabij de NHW onmogelijk wordt.

Voorgeschiedenis

De provincie heeft tien jaar geleden, het bestemmingsplan voor bedrijvenpark Het Klooster goedgekeurd en dit is ook in werking getreden. De bestuurlijke besluitvorming met de andere overheden ten aanzien van het project Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis is afgerond (bestuursovereenkomst 11 juni 2012). De plannen van Rijkswaterstaat voorzien in een zorgvuldige inpassing van de NHW-objecten in het landsschappelijke ontwerp. Als vorm van "behoud door ontwikkeling" en beleefbaar maken van de NHW voldoet de ingreep aan de eisen van de PRV. In 2012 heeft UNESCO een nieuwe richtlijn (HIA) uitgebracht om de aantasting van werelderfgoed te "meten" bij o.a. ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de EC Linieland en de RCE reden om deze onafhankelijke toets uit te laten voeren bij het project Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis.

Essentie / samenvatting:

In het kader van het project verbreding Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis heeft de Enveloppecommissie Linieland via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) opdracht verstrekt om een zogenaamd Heritage Impact Assessment (HIA) op te stellen. Daarbij is ook het bedrijventerrein het Klooster betrokken. Het HIA brengt de consequenties van een project in beeld voor de NHW volgens de criteria die UNESCO aan werelderfgoederen stelt. De uitkomst van dit onderzoek luidt, dat er, ook met eerder voorgestelde en overeengekomen inpassingsmaatregelen, van een grote aantasting sprake is. Dit onderzoek geeft aanleiding voor ons om:

- Nader te bezien welke oplossingen mogelijk zijn om de geconstateerde aantastingen tot een acceptabel niveau terug te brengen;
- de dilemma's nader te verkennen die de werelderfgoed status met zich mee kan brengen, indien star wordt vastgehouden aan de sterk op conservering gerichte criteria zoals die nu in het HIA worden gehanteerd;
- op basis daarvan een strategie te ontwikkelen om de werelderfgoed nominatie in stand te houden, zonder dat deze de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen rondom Utrecht frustreert.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Optimale invulling van de drie provinciedoelstellingen die op gespannen voet met elkaar staan:

1. Unesco nominatie voor NHW
2. Beleefbaarheid erfgoed
3. Ruimtelijke ontwikkeling in NHW-gebied

Financiële consequenties

n.v.t.

Vervolprocedure/voortgang

In het najaar 2013 zal er een Statenvoorstel aan u worden voorgelegd hoe om te gaan met bovenstaand dilemma en, in navolging van de Cultuurnota, ter beantwoording van uw eerdere vragen over de voor- en nadelen van de Unesco-nominatie van de NHW.

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,